

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 18/2006 rd

Statsrådets utredning med anledning av riktlinjerna för ökad öppenhet under det finländska ordförandeskapet

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Stora utskottet sände den 31 mars 2006 en utredning från statsrådet enligt 97 § i grundlagen med anledning av riktlinjerna för ökad öppenhet under det finländska ordförandeskapet (E 35/2006

rd) till förvaltningsutskottet för eventuella åtgärder.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- lagstiftningsråd Kirsi Salo, justitieministeriet.

UTREDNINGEN

Statsrådets utredning innehåller regeringens riktlinjer för ökad öppenhet under Finlands ordförandeskap som antagits i EU-ministerutskottet den 31 mars 2006.

Regeringen utgår från att Europeiska unionens institutionella struktur och förvaltning ska utvecklas mot större enkelhet och öppenhet utifrån principerna om en god förvaltning. Finland har ambitionen att genomföra och förbättra normerna om handlingars offentlighet i EU och att se till att de inte inskränker offentligheten enligt vår nationella lagstiftning. Finland vill särskilt säkerställa att handlingar om lagstiftningsförfarandet är offentliga och tolka undantag från offentligheten restriktivt. Målet är dessutom öpp-

na, snabba och tekniskt avancerade kommunikationer, med medier i EU-länderna som primär målgrupp. Finland understryker vikten av insyn i rådets lagstiftande arbete.

Under sitt ordförandeskap vill Finland öka öppenheten i rådets arbete genom bättre tillgång till handlingar och effektiv kommunikation samt genom större insyn i beslutsprocessen. Under Finlands ordförandeskap kommer framför allt frågan om fler offentliga debatter om lagstiftningsfrågor i rådet upp.

I statsrådets utredning ingår dessutom närmare vägledning för handlingars offentlighet, kommunikationer och offentliga debatter i rådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Förvaltningsutskottet efterlyser större öppenhet i Europeiska unionens beslutsfattande och verksamhet i övrigt. Bättre insyn gör beslutsprocessen tydligare och begripligare och förbättrar tillgången till information och garanterar dessutom medborgarna större medinflytande. Utskottet omfattar regeringens utgångspunkt att unionens institutionella struktur och förvaltning bör utvecklas mot större enkelhet och öppenhet utifrån principerna om en god förvaltning.

Riksdagen har bedömt agendan för ordförandeskapet och ansett att Finland i sin EU-politik och under sitt ordförandeskap absolut bör arbeta för större öppenhet i rådets arbete och kontakterna mellan institutioner. Finland är ordförande och ska i den egenskapen i princip se till att tidigare beslut om effektivare arbete och större öppenhet i rådet verkställs. Man måste kunna arbeta vidare på ökad insyn i rådets dagliga arbete också utan konstitutionellt fördrag (StoUU 3/2005 rd — E 19/2005 rd).

Regeringens riktlinjer går ut på att Finland under ordförandeskapet ska arbeta för ökad öppenhet i rådets arbete genom förbättrad tillgång till handlingar och effektivare information och genom större insyn i beslutsprocessen. Under Finlands ordförandeskap kommer framför allt frågan om fler offentliga rådsdebatter i lagstiftningsfrågor upp.

Utskottet tillstyrker regeringens riktlinjer. Insynen i rådets arbete kan säkerställas framför allt genom handlingars offentlighet, effektiva kommunikationer och offentliga debatter i rådet. Rådet publicerade i december 2005 sina slutsatser om ökad offentlighet för rådets sammanträden. Slutsatserna gäller speciellt öppenheten i debatter om lagstiftningsprojekt. I april 2006 har Europaparlamentet och ombudsmannen tagit ställning för att rådets sammanträden bör vara offentliga när rådet stiftar lagar. Ställningstagandena gör frågan än mer aktuell.

Utskottet stöder förslaget att Finland under ordförandeskapet öppnar fler debatter om lagstiftningsprojekt för allmänheten och uppmärks-

sammar debatternas kvalitet och smidighet. I remissdebatterna om lagstiftningsprojekt är det skäl att koncentrera sig på frågor av vikt inte minst i ett projekts initialfas, som utvärdering av ett projekts konsekvenser och hur nödvändigt och lämpligt det är. Utskottet understryker att de här frågorna måste uppmärksammas bättre redan i tidigare faser av processen. Det skulle vara bra med offentliga debatter i rådet också i andra frågor än sådana som gäller lagstiftning när viktiga intressen ur unionens och medborgarnas synvinkel står på spel.

Handlingars offentlighet är ett centralt element i öppenheten. För Finland är det viktigt att arbeta för att genomföra och utveckla EU:s normer om handlingars offentlighet och se till att de inte inskränker offentligheten enligt vår nationella lagstiftning. Utskottet omfattar målen och anser att Finland bör arbeta för harmoniserade och tydliga regler om handlingars offentlighet. Enligt sakkunniga står inga större projekt på det här området i sikte under Finlands ordförandeskap, men kommissionen förväntas ge ut ett samrådsdokument om översyn av öppenhetsförordningen. Det är viktigt att Finland har beredskap att driva debatten vidare. Det är värt att notera att Europaparlamentet i sina slutsatser i april 2006 understryker behovet av en översyn av EU:s rättsakter om handlingars offentlighet för att förbättra tillgången till handlingar från EU:s institutioner och att det har begärt ett förslag till lagstiftning i saken inom 2006.

Enligt utskottet spelar kommunikationer en central roll för en öppen och genomsebar förvaltning. Informationen är en viktig del av själva arbetet. Ordförandeskapet ställer öppna, snabba och tekniskt avancerade kommunikationer som mål. Utskottet tillstyrker regeringens riktlinjer för kommunikationer.

Finland har gjort sig känt som en förespråkare för öppenhet i EU. Det är bra om man efter ordförandeskapet utvärderar erfarenheterna av de offentliga rådsdebatterna och andra insatser för att öka öppenheten och lägger förslag till fortsatta åtgärder utifrån dem.

Utlåtande

Förvaltningsutskottet meddelar

att utskottet omfattar regeringens policy.

Helsingfors den 18 april 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Veijo Puhjo /vänst
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Nils-Anders Granvik /sv
Lasse Hautala /cent
Rakel Hiltunen /sd
Hannu Hoskonen /cent
Jyrki Kasvi /gröna
Esko Kurvinen /saml

Lauri Kähkönen /sd
Kari Kärkkäinen /kd
Heli Paasio /sd
Mauri Salo /cent
Satu Taiveaho /sd
Tapani Tölli /cent
Ahti Vielma /saml
Tuula Väättäinen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.